

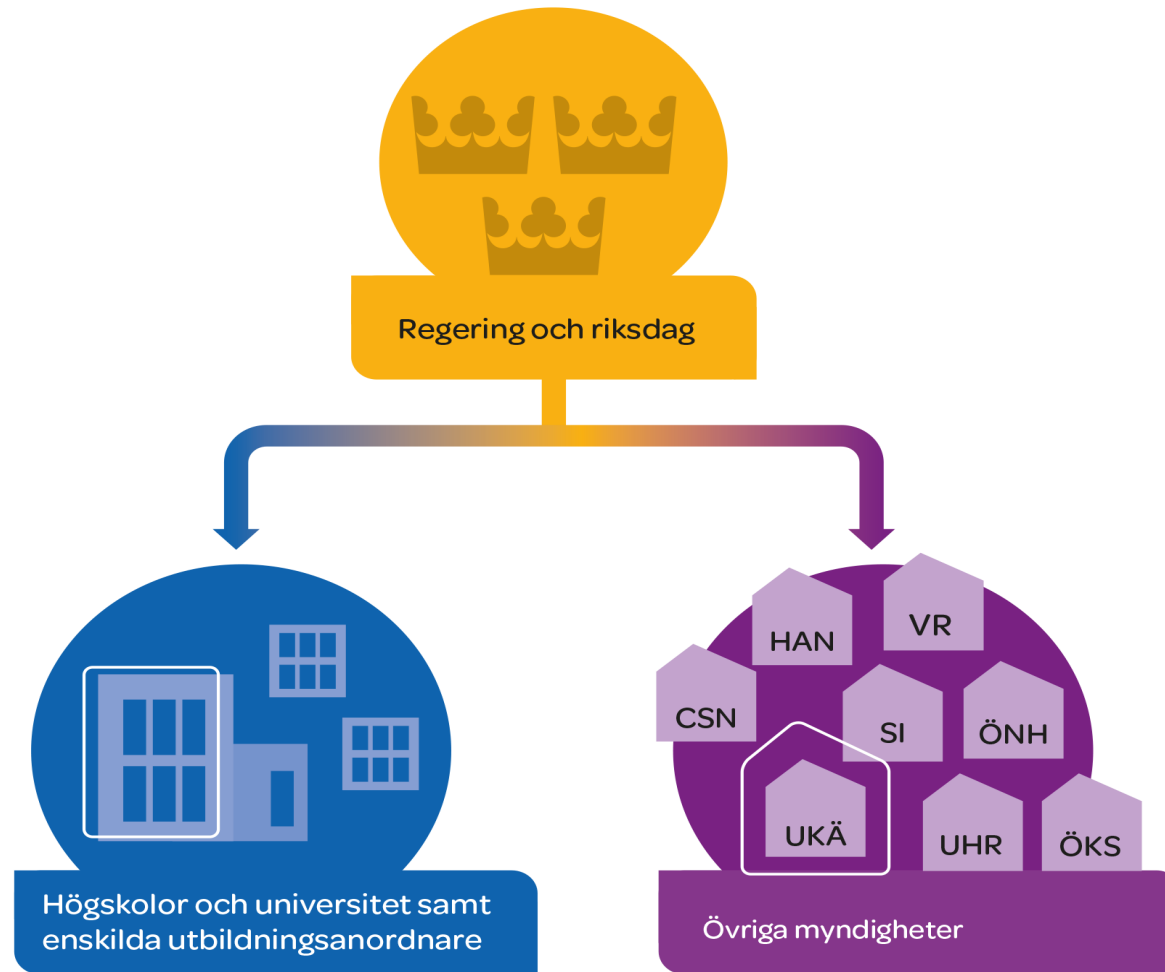

Universitetskanslersämbetet, UKÄ:

Hinder och möjligheter för samarbeten mellan lärosäten

Martin Norsell, Generaldirektör

Kristina Sundberg, Tf. gruppleddare, Utvärderingsavdelningen

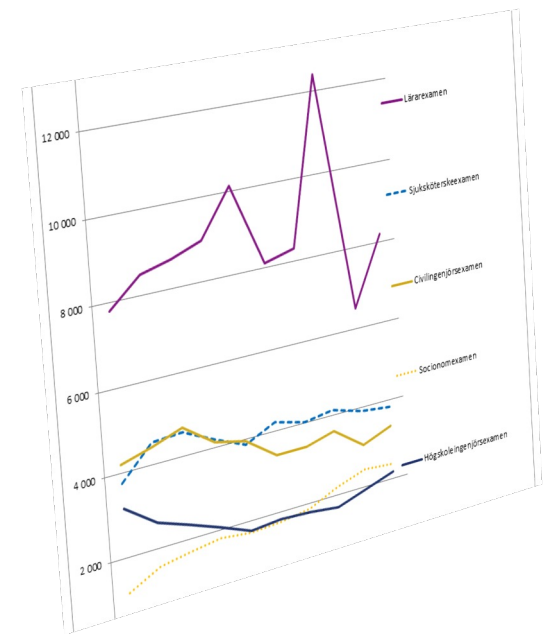
UKÄ:s roll och uppdrag

- *granskar kvalitetssäkringssystem och utvärderar kvalitet*
- utövar juridisk tillsyn och bevakar studenternas rättssäkerhet
- granskar effektiviteten i lärosätenas resursutnyttjande
- ansvarar för den officiella statistiken om högskoleväsendet
- *följer upp och analyserar specifika frågor inom sektorn*
- främjar chefsutveckling

Uppföljning och analys

Några aktuella regeringsuppdrag:

- Fallstudier och sammanställning om akademisk frihet
- Sveriges återhämtningsplan efter pandemin
- Analys om artificiell intelligens
- Följa upp ett stort antal personal- samt forskarutbildningsfrågor
- Halvtidsutvärdering av strategin för deltagande i Horisont Europa
- Kartläggning av administrativ börda vid utvärdering av universitet och högskolor (inom nätverket mellan myndigheter som följer upp, utvärderar och analyserar verksamheten vid lärosätena)

Kvalitetssäkring – det nationella systemet

Utbildnings-
utvärderingar

Granskningar av lärosätenas
kvalitetssäkringsarbete

Prövningar av
examenstillstånd

Tematiska
utvärderingar

Ansökan om examenstillstånd

Om samarbeten

Nils Olsson
Senior utredare,
Utvärderingsavdelningen

Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen

Allmänna utgångspunkter och riktlinjer

Vägledning för ansökan om
tillstånd för att utfärda
examen (2023)

Examenstillstånd – vilka regler gäller?

- **Lärosätena måste alltid ansöka om tillstånd för yrkesexamen och konstnärlig examen.**
- Universiteten behöver bara ansöka om tillstånd för yrkesexamen och konstnärlig examen. De har generellt tillstånd att utfärda alla andra typer av examina: högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen, masterexamen, licentiatexamen och doktorsexamen.
- Statliga högskolor måste ansöka om tillstånd för yrkesexamen, konstnärlig examen, masterexamen, licentiatexamen och doktorsexamen inom ett visst område. De har generellt tillstånd för högskoleexamen, kandidatexamen och magisterexamen. Konstnärliga högskolor har enbart generellt tillstånd att utfärda högskoleexamen och kandidatexamen. De måste ansöka om tillstånd för alla övriga examina.
- De enskilda utbildningsanordnarna måste ansöka om tillstånd för alla typer av examina. Ansökan skickas till regeringen, som i regel skickar den till UKÄ för prövning. Det gäller även Försvvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet.

Vilka möjligheter har UKÄ har att bevilja examenstillstånd som bygger på samarbeten mellan lärosäten kring resurser/kompetens...?

...stora möjligheter redan idag!

Några utgångspunkter

- Ett examenstillstånd gäller individuellt för ett lärosäte. UKÄ bedömer däremot att gemensamma examenstillstånd, dvs. där två eller flera lärosäten har *ett* tillstånd, kräver förändringar i högskolelagen (1992:1434).

Men...

Några utgångspunkter

- Det är möjligt att bevilja ansökningar om examenstillstånd som bygger på överenskommelser om samverkan mellan lärosäten
- Lärosäten samarbetar kring olika typer av resurser/aktiviteter, som exempelvis biblioteksresurser, kurser, anknytning till forskarnivå (masteransökan) och **lärarresurser**
- Olika former av samarbeten ses ofta av bedömarna som gynnsamma för det ansökande lärosätet.
- En viss form av samarbete kan ha olika betydelse i helhetsbedömningen av olika ansökningar beroende på de krav som ställs på utbildningen utifrån respektive examensbeskrivning.

Några utgångspunkter

- UKÄ:s praxis innebär att *huvuddelen av resurserna* bör finnas vid det ansökande lärosätet, exempelvis tillgången till lärare som är verksamma vid utbildningen.

Underliggande principer för samarbeten kring resurser

- När det gäller *hur* ett samarbete är reglerat har UKÄ krävt någon form av *skriftlig överenskommelse eller avtal/ avsiktsförklaring* mellan parterna som också är väl förankrat.
- Samarbetet måste ha *stabilitet och långsiktighet*
 - Får inte vara personberoende och hålla över tid exempelvis även i samband med pensionsavgångar
 - Måste beskriva hur samarbetet bidrar till att uppfylla kraven på utbildningen i lag och förordning. Det innebär att om lärosätet har ett samarbete med andra lärosäten om exempelvis lärarresurser, ska det framgå av ansökan hur samarbetet bidrar till att uppfylla kraven för examenstillstånd.
 - Samarbetet måste vara tydligt beskrivet

Tematisk utvärdering av utbildning som leder till
sjuksköterskeexamen (tema ssk) –
fokus på färdighet och förmåga

Vad är en tematisk utvärdering?

- Bidrar till viktig kunskap och nationella jämförelser av hur universiteten och högskolorna arbetar och vilka resultat som har nåtts i en viss fråga
- Metoden anpassas efter det aktuella temat
- Har ett utvecklande syfte och leder inte till några sanktioner för universiteten och högskolorna.
- En av fyra utvärderingskomponenter

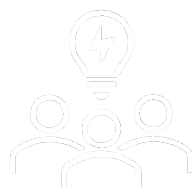
Resultat på nationell nivå

Bedömargruppens reflektioner utifrån lärosätenas självvärderingar
och analys av dessa

Kompetensförsörjning

Hur får vi nya lärare?

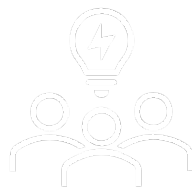
- **Utvecklande av profilområde för sjuksköterskeutbildningen kan bidra till nyrekryteringar och utbyte av kompetens**
- Tydliggöra karriärvägar externt
- **Dela på kompetens inom och mellan lärosäten**
- Stärka samverkansarenorna "Lärosäten syd, öst, norr"

Kompetensförsörjning

Hur får vi nya lärare?

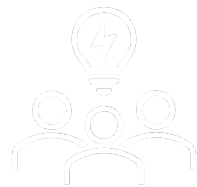
- Forskarskolor som kan attrahera nya doktorander
- Lärarkompetensen behöver även vara klinisk- och professionsgrundad
- Skapa förutsättningar för kombinerade uppdrag mellan lärosäte och vårdverksamhet
- Stärka samverkan i det nationella och de regionala vårdkompetensråden

Kompetensförsörjning

Hur kan vi behålla lärare?

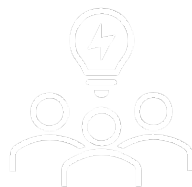
- **Systematisk arbete med kompetensförsörjningsplaner**
- Vetenskaplig meritering av egna lärare
- Tydliggöra karriärvägar, speciellt vid nyrekrytering
- Ökat administrativt stöd till lärare

Kompetensförsörjning

Hur kan vi behålla lärare?

- Spetskompetensgrupper
- Kompetenstid kan möjliggöra pedagogiskt utvecklingsarbete och forskning
 - Ingå i tjänsteplanering utifrån verksamhetens- och individens behov
- Stärka ämnes- och pedagogiska kompetens ex. pedagogiska konferenser
- Pedagogisk kompetensutveckling behöver följas upp systematiskt

Exempel på övriga uppdrag/granskningar på UKÄ som berör ämnet kompetensförsörjning i vårdutbildning som en förutsättning för vårdkompetens

- Regeringsuppdrag: Uppföljning av mål för antal examina
- Regeringsuppdrag: Uppföljning av dimensionering av utbildning på forskarnivå
- Inspel till forskningspropositionen
- Utbildningsutvärdering av specialistsjuksköterskor